

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.12.2006
KOM(2006) 790 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Valget til Europa-Parlamentet i 2004

Kommissionens rapport om EU-borgernes deltagelse i bopælsmedlemsstaten (direktiv 93/109/EF) og om de nærmere valgbestemmelser (afgørelse 76/787/EF som ændret ved afgørelse 2002/772/EF, Euratom)

{SEK(2006) 1645}

{SEK(2006) 1646}

{SEK(2006) 1647}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Valg til Europa-Parlamentet 2004

Kommissionens rapport om EU-borgernes deltagelse i bopælsmedlemsstaten (direktiv 93/109/EF) og om de nærmere valgbestemmelser (afgørelse 76/787/EF som ændret ved afgørelse 2002/772/EF, Euratom)

1. INDLEDNING

Valgret og valgbarhed i bopælsmedlemsstaten ved valg til Europa-Parlamentet er en væsentlig del af unionsborgerskabet. Denne ret er knæsat i EF-traktatens artikel 19, stk. 2, og blev konkretiseret ved Rådets direktiv 93/109/EF¹.

Valget i 2004 var det sjette direkte valg til Europa-Parlamentet. Det blev afholdt i de 25 medlemsstater i det udvidede EU, og antallet af pladser var udvidet til 735.

De 10 medlemsstater, som tiltrådte EU den 1. maj 2004, gav meddelelse om deres respektive nationale gennemførelsesforanstaltninger i tide. Der er ingen igangværende overtrædelsesprocedurer².

Med henblik på at vurdere udenlandske EU-borgeres deltagelse i valget i bopælsmedlemsstaten og få fuldt overblik over direktivets anvendelse anmodede Kommissionen medlemsstaterne om at indsende både statistiske og kvalitative informationer om valget ved hjælp af et omfattende og detaljeret spørgeskema³.

Rapporten er hovedsagelig udarbejdet på grundlag af informationerne i medlemsstaternes besvarelser af spørgeskemaet.

Denne rapport har til formål at vurdere direktivets anvendelse. I overensstemmelse med analysen fremsætter Kommissionen forslag til ændring af direktivet om udveksling af informationer mellem medlemsstaterne med henblik på at hindre dobbelt stemmeafgivning og dobbelt kandidatur og at justere de administrative formaliteter i forbindelse med udøvelse af valgbarhed.

Kommissionen er helt klar over, at der ud over hensigtsmæssige administrative bestemmelser også er en række andre faktorer, som har stor betydning for borgernes deltagelse ved valg til Europa-Parlamentet, f.eks. kendskab til den politiske proces på EU-niveau, mobilisering af politiske kræfter og kommunikationspolitik.

¹ EFT L 329 af 30.12.1993, s. 34.

² Den overtrædelsesprocedure, der blev omtalt i den foregående rapport, blev afsluttet i december 2000 efter ændring af den tyske lovgivning.

³ Kommissionen sendte skrivelsen med spørgeskemaet ud til alle medlemsstater den 18. november 2004; Kommissionen modtog den første besvarelse den 8. december 2004 og den sidste den 25. januar 2006. For nærmere detaljer om spørgeskemaet henvises der til Kommissionens interne arbejdsdokument i bilaget.

Kommissionen har til hensigt at tage disse spørgsmål op på et senere tidspunkt og inden den næste EU-valgrunde i samarbejde med Europa-Parlamentet, medlemsstaterne og relevante berørte parter.

Akten fra 1976⁴ om almindelige direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet, som ændret ved Rådets afgørelse 2002/772⁵, stiller ikke krav om, at Kommissionen skal aflægge rapport om gennemførelsen, men i denne rapport gør Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet opmærksom på problemer, som medlemsstaterne har haft i forbindelse med aktens gennemførelse.

2. FORBEREDELSE AF VALGET I 2004

2.1. Møder med valgekspertes fra medlemsstaterne

Kommissionen afholdt to møder med valgekspertes fra medlemsstaterne i 2002 og 2003 om gennemførelsen af direktivets artikel 13, som indeholder bestemmelser, der skal hindre dobbelt stemmeafgivelse og dobbelt kandidatur. Møderne havde til formål at forbedre anvendelsen af det informationsudvekslingssystem, som er oprettet mellem medlemsstaterne i henhold til artikel 13, og gøre det mere effektivt.

2.2. Meddelelse fra Kommissionen om foranstaltninger, som skal træffes af medlemsstaterne for at sikre alle unionsborgeres deltagelse i 2004-valget

Da valget skulle afholdes kort efter de 10 nye medlemsstaters tiltrædelse, og Kommissionen ønskede at sikre, at alle EU-borgere kunne deltage i valget, udstedte den en meddelelse⁶ i april 2003. Meddelelsen skulle fremskynde gennemførelsen af den relevante gældende lovgivning og sikre, at alle borgere blev opført på valglisten i god tid, både i de daværende og de fremtidige medlemsstater.

2.3. Undtagelsesbestemmelser for Luxembourg

I januar 2003 aflagde Kommissionen en beretning⁷ i henhold til direktivets artikel 14, stk. 3, om tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser i henhold til EF-traktatens artikel 19, stk. 2. I henhold til artikel 14 kan en medlemsstat forbeholde de EF-vælgere valget, der mindst har haft bopæl i medlemsstaten i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke kan overstige fem år. De omstændigheder, hvorunder der kan gives tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser, er, at de EU-borgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl i den medlemsstat, hvori de ikke har statsborgerskab, udgør mere end 20 % af samtlige bosiddende EU-borgere i den stemmeberettigede alder i den pågældende medlemsstat. Kommissionen konkluderede i sin beretning, at de omstændigheder, hvorunder der kan gives tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser, fortsat var til stede i Luxembourg, og det var derfor ikke nødvendigt at foreslå justeringer.

⁴ Akten er knyttet som bilag til afgørelse 76/787/EKSF, EØF, Euratom af 20. september 1976, EFT L 278 af 8.10.1976, s. 5.

⁵ EFT L 283 af 21.10.2002.

⁶ KOM(2003) 174.

⁷ KOM(2003) 31.

2.4. Afgørelse 2004/511/EF af 10. juni om Cypern⁸

I overensstemmelse med protokol nr. 10 om Cypern til tiltrædelsesakten fra 2003⁹, hvori det hedder, at det er nødvendigt at suspendere anvendelsen af den gældende EU-ret i de egne af Republiken Cypern, som republikken Cyperns regering ikke har nogen effektiv kontrol over, blev der ikke afholdt valg til valgperioden 2004-2009 i disse dele af Cypern, selvom cypriotiske borgere, som har bopæl i de egne af Republiken Cypern, som republikken Cyperns regering ikke har nogen effektiv kontrol over, også havde ret til at deltage i valget i henhold til national lovgivning.

I henhold til afgørelse 2004/511/EF gælder det, at i tilfælde af, at der iværksættes en samlet løsning på Cypern-problemet, afholdes der et ekstraordinært valg af repræsentanter for det cypriotiske folk i Europa-Parlamentet på hele Cypern for den resterende del af Europa-Parlamentets valgperiode 2004-2009 og enhver efterfølgende valgperiode.

2.5. Foranstaltninger med henblik på at sikre fælles fortolkning af artikel 9, stk. 2, i akten fra 1976 om valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet, som ændret ved Rådets afgørelse 2002/772 – datoen for offentliggørelse af valgresultatet

Rådets afgørelse 2002/772 EF om ændring af akten fra 1976 om valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet trådte i kraft den 1. april 2004. Valget til Europa-Parlamentet i 2004 blev således afholdt i overensstemmelse med de ændrede bestemmelser. Den nye artikel 9, stk. 2, fastsætter det nøjagtige tidspunkt for offentliggørelsen af resultatet, for det hedder, at en medlemsstat først officielt må offentliggøre resultatet af stemmeafgivningen, efter at stemmeafgivningen er afsluttet i den medlemsstat, hvor vælgerne sidst afgiver deres stemme.

Kommissionen gjorde medlemsstaterne¹⁰ opmærksom på fortolkningen af artikel 9, stk. 2, og anmodede dem om først at offentliggøre resultatet af deres stemmeafgivning efter kl. 22.00 CET den 13. juni (hvor stemmeafgivningen i de sidste medlemsstater skulle afsluttes, dvs. Italien, Polen og Slovakiet) og understregede, at valgmyndighederne ikke engang burde offentliggøre indledende eller delvise resultater af stemmeafgivningen inden det tidspunkt.

2.6. Det første valg til Europa-Parlamentet i Gibraltar og vigtige udviklingstendenser i retspraksis

I 2004 afholdt Det Forenede Kongerige for første gang valg til Europa-Parlamentet i Gibraltar i overensstemmelse med akten fra 1976, og det skete, efter at medlemsstaten havde vedtaget national lovgivning, som satte vælgerne i Gibraltar i stand til at deltage i valg til Europa-Parlamentet¹¹.

⁸ Rådets afgørelse 2004/511/EF af 10. juni 2004 om det cypriotiske folks repræsentation i Europa-Parlamentet i tilfælde af en løsning på Cypern-problemet, EUT L 211 af 12.6.2004, s. 22–23.

⁹ EUT L 236 af 23.9.2003, s. 955.

¹⁰ Generaldirektoratet for Retfærdighed, Frihed og Sikkerhed sendte to skrivelser til medlemsstaterne, henholdsvis den 4. maj og den 7. juni 2004.

¹¹ Det Forenede Kongeriges lov blev vedtaget efter sagen "Matthews mod Det Forenede Kongerige", hvor Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol dømte Det Forenede Kongerige, fordi der ikke blev afholdt valg til Europa-Parlamentet i Gibraltar – Dom af 18. februar 1999.

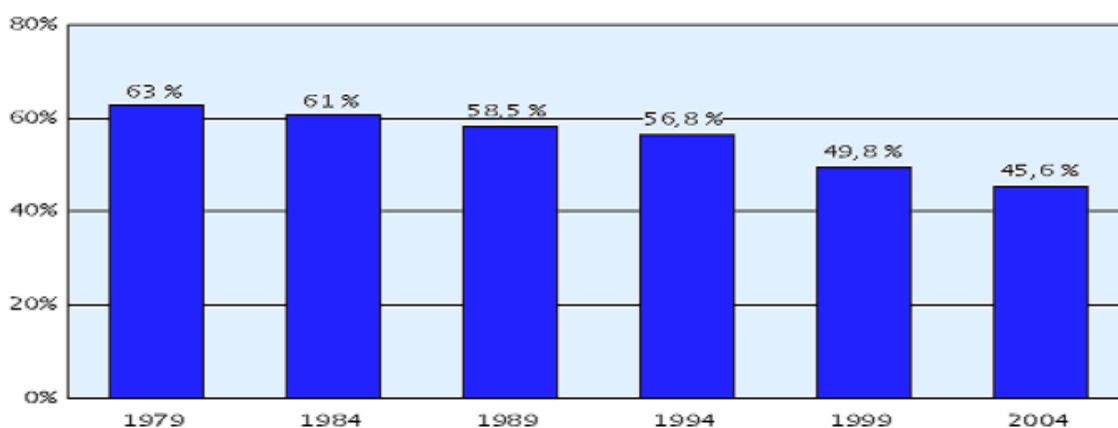
Domstolen gav i sin dom af 12. september 2006¹² Kommissionen medhold i, at Det Forenede Kongerige med sin lovgivning om valgret for "qualified Commonwealth citizens" i Gibraltar, som omfatter visse ikke-britiske statsborgere fra tredjelande, havde udvidet stemmeretten inden for de skønsmæssige beføjelser, som for indeværende tilfalder medlemsstaterne i henhold EU-retten. Domstolen fremhævede endvidere i denne dom og i en anden dom, som blev afsagt den samme dag i en sag vedrørende valgret for nederlandske borgere med bopæl i Aruba¹³, at det for indeværende påhviler medlemsstaterne at regulere aspekter ved proceduren for valg til Europa-Parlamentet, som ikke er harmoniseret på EU-niveau, og navnlig at definere, hvem der har valgret og er valgbar. Men de skal overholde fællesskabslovgivningen, herunder de generelle principper, under Domstolens kontrol.

3. VALGDELTAGELSE VED VALGET TIL EUROPA-PARLAMENTET I 2004 – ANVENDELSE AF DIREKTIV 93/109/EF

3.1. Generel oversigt

Som det erkendes i Kommissionens Plan D for demokrati, dialog og debat¹⁴, har den faldende valgdeltagelse forstærket følelsen af manglende tillid til den politiske proces. Kommissionen er meget betænkelig ved nedgangen i den samlede valgdeltagelse ved valg til Europa-Parlamentet, som fortsatte ved valget i 2004. Vælgerskaren var blevet langt større på grund af udvidelsen i 2004, og 45,6 % af den samlede vælgerskare stemte.

Udviklingen i valgdeltagelsen

Borgernes deltagelse i det demokratiske liv er af væsentlig betydning og bør fremmes yderligere ved en samordnet indsats, som omfatter alle berørte parter, de europæiske institutioner, medlemsstaterne og civilsamfundet. I den forbindelse følger Kommissionen nøje den undersøgelse, som Europa-Parlamentet gennemfører sammen med nationale parlamenter, og som vedrører øget vælgerdeltagelse og

¹² Sag C-145/04, Spanien mod Det Forenede Kongerige.

¹³ Sag C-300/04, Eman mod Sevinge (valg til Europa-Parlamentet i Aruba).

¹⁴ Kommissionens bidrag til tænkepausen og tiden derefter KOM(2005) 494 endelig.

metoder til forbedring af valgdeltagelsen. Kommissionen står klar til at bidrage til denne undersøgelse.

I 2004 kunne der konstateres øget valgdeltagelse i nogle medlemsstater, mens andre var vidne til et væsentligt fald i valgdeltagelsen. Valgdeltagelsen i EU-15 var på 49,1 % og dermed lavere end valgdeltagelsen på 49,8 % i 1999. Valgdeltagelsen i EU-10 var på 26,9 %.

I den forbindelse bør der tages hensyn til, at stemmeafgivning er obligatorisk i nogle medlemsstater.

Samlet valgdeltagelse - 2004

AT	BE	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE
42,43	90,81	71,19	28,32	43	47,9	26,83	63,4	45,1	39,4	42,76	38,5	58,8
IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	SE	SI	SK	UK	EU
73,1	48,38	89	41,34	82,37	39,3	20,87	38,6	37,8	28,3	16,96	38,83	45,6

3.2. Udenlandske EU-borgeres deltagelse i bopælsmedlemsstaterne – som vælgere

Ikke alle medlemsstater indsendte data om udenlandske EU-borgere, som var optaget på valglisten til valg til Europa-Parlamentet, og endnu færre medlemsstater kunne oplyse om, hvorvidt disse borgere rent faktisk havde stemt.

Da borgere i henhold til direktivets artikel 8 og 9 skal anmode om at blive optaget på valglisten i deres bopælsmedlemsstat, kan data om antallet af borgere på valglisten anses for at være et troværdigt udtryk for udviklingen i vælernes deltagelse.

Den procentvise andel af udenlandske EU-borgere, der var optaget på valglisten i deres bopælsmedlemsstat (%)¹⁵

Land	AT	BE	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE
1994	7,9	5,1	-	-	6,7	24,9	-	1,6	12,6	22	3,4	-	44,1
1999	15,1	7,7	-	-	2,1	26,6	-	1,8	22,4	28	4,9	-	43,9
2004	16	11,5	4,4	-	6,1	26,7	12,2	3,9	18,5	18,3	13,1	11	39
Land	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	SE	SI	SK	UK	EU
1994	1,8	-	6,6	-	-	-	-	2,3	24	-	-	1,96	5,9

¹⁵

Procenter udregnet på grundlag af det antal udenlandske EU-borgere i den stemmeberettigede alder, der havde bopæl i medlemsstaten, og det antal udenlandske EU-borgere, der var optaget på valglisten i den pågældende medlemsstat – hvor begge tal var opgivet i besvarelsen af spørgeskemaet.

1999	9,2	-	8,8	-	-	16,9	-	13,6	27,2	-	-	23,1	9
2004	10,9	17,5	10,3	14,4	12,8	-	-	-	25,1	7,2	8,6	-	11,9

Med disse forhold i mente kan vi dog konkludere, at der kun var en beskedent procentdel af EU-borgerne optaget på valglisten i deres bopælsmedlemsstat ved valget til Europa-Parlamentet i 2004.

Selvom der er en faldende tendens i den samlede valgdeltagelse, er der sket en stigning i forhold til tidligere valg i antallet af udenlandske EU-borgere, som optages på valglisten ved valg til Europa-Parlamentet: 5,9 % i 1994, 9 % i 1999, 11,9 % i 2004. Det kan skyldes øget kendskab til EU-borgernes rettigheder, medlemsstaternes bestræbelser for at tilskynde deltagelse og øget mobilitet blandt EU-borgerne.

3.3. Udenlandske EU-borgeres deltagelse i bopælsmedlemsstaterne – som kandidater

Statistikker over udenlandske EU-borgere, som har ladet sig opstille ved valg, afspejler ringe deltagelse i politik i bopælsmedlemsstaterne.

Der var tale om et beskedent fald i antallet af udenlandske kandidater i forhold til valget i 1999, hvor 62 havde ladet sig opstille.

<i>Land</i>	AT	BE	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE
Kandidater	1	8	0	5	13	0	0	4	1	0	8	0	0
Valgte	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
<i>Land</i>	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	SE	SI	SK	UK	EU
Kandidater	0	0	8	0	0	2	0	1	1	0	0	2	57
Valgte	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	3

Der må formodes at være flere årsager til den faldende tendens.

I nogle medlemsstater var der kritik af den tunge administrative byrde, som hviler på kandidaternes skuldre, når de søger om at blive opstillet. I direktivets artikel 10, stk. 2, om betingelserne for at blive opstillet hedder det bl.a., at en EU-borger også skal fremlægge en attest fra de kompetente administrative myndigheder i oprindelsesmedlemsstaten, hvoraf det fremgår, at den pågældende ikke har fortabt retten til at opstille i den medlemsstat, eller at myndighederne ikke har kendskab til en sådan fortabelse. Der blev indberettet tilfælde, hvor udenlandske EU-borgere, som ønskede at lade sig opstille, havde vanskeligheder ved at finde frem til de myndigheder i deres oprindelsesmedlemsstater, som var udpeget til at udstede sådanne attester.

En anden årsag til den lave deltagelse er muligvis forbundet med udenlandske EU-borgeres ret til at deltage i politik i bopælsmedlemsstaten.

I henhold til den udtalelse om EU-borgeres deltagelse i de politiske partier i bopælsmedlemsstaten, som er udarbejdet af EU-netværket af uafhængige eksperter i grundlæggende rettigheder¹⁶, anerkender 16 medlemsstater udenlandske EU-borgeres ret til at melde sig ind i eksisterende nationale politiske partier og til at grundlægge et nyt politisk parti i den medlemsstat, hvor de har bopæl. To medlemsstater skelner mellem retten til at grundlægge et politisk parti og retten til at blive medlem af et politisk parti og tillader kun sidstnævnte. I syv andre medlemsstater må udlændinge hverken blive medlemmer af eller grundlægge politiske partier.

Udenlandske vælgere kan derfor miste muligheden for at udøve deres ret til at lade sig opstille, da kandidater i praksis normalt opstilles af politiske partier. Kommissionen opfordrer medlemsstater til at tilbyde bosiddende udenlandske EU-borgere, at de kan blive medlemmer af nationale politiske partier på samme vilkår som deres egne statsborgere. Det ville gøre det langt lettere for borgerne at deltage i politik i de medlemsstater, hvor de har bopæl, og at blive integreret, og det ville gavne det politiske liv og fremme demokratiet.

De europæiske politiske partier kan også medvirke til at fremme øget deltagelse for EU-borgere i den demokratiske proces på europæisk og nationalt plan.

Kommissionen har til hensigt at analysere, i hvilket omfang ovennævnte nationale lovgivninger er i overensstemmelse med direktivet.

3.4. Informering af EU-borgere om valgret og valgbarhed

Eurobarometer-undersøgelsen fra 2002¹⁷ viser, at EU-borgerne er klar over, at de har valgret og er valgbare ved valg til Europa-Parlamentet i bopælsmedlemsstaten.

Men for at kunne udøve denne ret skal alle vælgere have tilstrækkelige informationer om de praktiske foranstaltninger. Derfor hedder det i direktivets artikel 12, at medlemsstaterne i tilstrækkelig god tid på behørig vis skal underrette EF-valgbare om de betingelser og nærmere bestemmelser, der gælder for udøvelse af disse rettigheder.

Kommissionen gentager, at den er af den opfattelse, at medlemsstaterne specifikt skal oplyse EU-borgere med bopæl på deres område, om, hvordan de kan udøve deres rettigheder i forbindelse med valg. Oplysningerne bør skræddersyes til udenlandske vælgers specifikke oplysningsbehov.

De nationale myndigheder brugte en lang række forskellige midler til at informere borgerne. De mest almindelige var brochurer og foldere, reklamer i forskellige medier og personlige breve til borgerne. I flere lande sendte myndighederne informationer til udenlandske EU-borgere ikke blot på medlemsstatens ene eller flere officielle sprog, men også på andre EU-sprog.

¹⁶

JF.:

¹⁷

CFR-CDF, Opinion 1.2005: http://europa.eu.int/comm/justice_home/cfr_cdf/doc/avis/2005_1_en.pdf.

Eurobarometer nr. 133.

I de tre medlemsstater, hvor deltagelsen lå på over 25 %, blev der sendt personlige breve til udenlandske EU-borgere med oplysninger om deres ret til at deltage. Brevene var vedlagt en formular, som skulle udfyldes, hvis man ønskede at blive optaget på valglisten.

I Danmark blev der både sendt breve til udlændinge, som allerede var optaget på valglisten til valg til Europa-Parlamentet, og til udlændinge, som endnu ikke var optaget. Brevene til sidstnævnte var vedlagt den relevante formular.

I Irland blev der sendt personlige breve til udlændinge, som valgmyndighederne havde identificeret siden forrige valg i 1999. Brevene var vedlagt den relevante formular. Endvidere blev der kørt en reklamekampagne, som opfordrede borgerne til at tjekke, om det var optaget på listen. Der blev kørt en reklamekampagne i aviserne i 2004 for at informere udenlandske EU-borgere, herunder borgere i ansøgerlande, om deres ret til at blive optaget på valglisten.

I Sverige sendte valgmyndighederne et personligt brev til alle udlændinge med informationer om valgprocedurerne, herunder en særlig formular til brug ved optagelse på valglisten eller slettelse. Det personlige brev indeholdt også en folder på otte forskellige sprog med informationer om, hvordan den vedlagte formular skulle udfyldes.

Personlige breve til alle udenlandske EU-borgere lader til at være effektive, navnlig når de indeholder relevante informationer, som er skræddersyet til modtageren på så mange sprog som muligt, og når de indeholder formularen til optagelse med instrukser, som kan returneres til den kompetente myndighed. Kommissionen opfordrer kraftigt alle medlemsstater til at anvende denne fremgangsmåde, som er yderst virksom, når det drejer sig om at fremme effektiv udøvelse af stemmeretten.

Nogle medlemsstaterne indberettede, at de havde formidlet informationer gennem forskellige kanaler, f.eks. offentlige tjenester på alle niveauer, som ofte har bred kontakt med borgerne. De politiske partier kunne spille en afgørende rolle, navnlig med hensyn til at tilskynde borgerne til at lade sig opstille. Endvidere bør de europæiske institutioner også bidrage til at give borgerne hensigtsmæssige oplysninger om, at de har valget og er valgbare.

3.5. Hindre dobbelt stemmeafgivning og dobbeltkandidatur

I henhold til direktivets artikel 4 må ingen EU-borgere afgive stemme mere end én gang eller lade sig opstille i mere end én medlemsstat ved hvert valg. Derfor er medlemsstaterne i henhold til artikel 13 forpligtet til at udveksle informationer om EU-borgere, som er optaget på valglisten, eller som har anmeldt deres kandidatur i bopælsmedlemsstaten. Der blev oprettet et informationsudvekslingssystem med henblik på at gennemføre artikel 13. På grundlag af informationer fra bopælsmedlemsstaten til oprindelsesmedlemsstaten sletter sidstnævnte enhver, som er blevet optaget på valglisten i bopælsmedlemsstaten, fra sin egen valgliste.

Siden valget i 1994 har Kommissionen været utilfreds med informationsudvekslingssystemet, for det fungerer ikke, som det skal¹⁸. Sammen med medlemsstaterne er der derfor gjort bestræbelser på at gennemføre en række praktiske foranstaltninger for at forbedre anvendelsen af systemet og gøre det mere effektivt. Der er vedtaget en standard for form og format af de personoplysninger, som sendes til oprindelsesmedlemsstaten. Der er truffet praktiske foranstaltninger med henblik på informationsudveksling (disketter og/eller e-mail), og der er rundsendt en liste over de nationale myndigheder, som er ansvarlige for at modtage data.

Informationsudvekslingssystem – som afspejlet i besvarelserne af spørgeskemaet

Til trods for alle de bestræbelser, der blev udfoldet, konkluderede næsten alle medlemsstaterne, at der var mangler ved anvendelsen af informationsudvekslingssystemet, og at en række vanskeligheder hindrede systemet i at fungere effektivt.

Næsten alle medlemsstaterne indberettede, at de var stødt på alvorlige problemer med udvekslede data. En række medlemsstater undlod at fremsende data, f.eks. ungpigenavn eller fødested og fødselsdato, som er nødvendige for at kunne identificere sådanne personer på valglisterne i oprindelseslandet, således at deres navne kan fjernes. Nogle medlemsstater fremsendte oplysninger i procent: Spanien indberettede, at landet havde kunnet identificere ca. 53 % af de anmeldte personer. I Polen kunne myndighederne identificere ca. 69 % af sådanne personer. I Letland drejede det sig om 73 %, i Den Tjekkiske Republik og Sverige om 75 % og i Litauen om 85 %.

Den næststørste hindring for korrekt anvendelse af systemet var ifølge størsteparten af medlemsstaterne, at data ofte ankom for sent til at blive behandlet uden ekstraordinære hasteforanstaltninger eller i mange tilfælde til i det hele taget at kunne blive medtaget.

Omskrivning af navne og adresser viste sig at være et større problem i Grækenland, hvor myndighederne på grund af et andet alfabet ikke kunne identificere personer, som blev anmeldt gennem systemet.

Flere medlemsstater indberettede også, at de havde haft negative erfaringer i forbindelse med udveksling af informationer med medlemsstater, som har decentrale lister. De havde nemlig ført til praktiske problemer på grund af et meget stort antal kommunikationer af forskellig kvalitet og mest i papirform fra myndighederne med ansvar for decentrale lister.

De metoder, der blev anvendt til at sende informationer (e-mail, diskette, osv.), varierede ofte selv inden for én og samme medlemsstat, hvilket også kunne skabe forvirring.

Det kan konkluderes, at alle Kommissionens tidligere bestræbelser på sammen med medlemsstaterne at forbedre anvendelsen af systemet og gøre det mere effektivt kun

¹⁸

KOM(1997)731 endelig udg., s. 23 og KOM(2000)843 endelig udg., s. 10.

havde haft begrænset virkning og ikke levede op til forventningerne. Sammenlagt mente kun fem medlemsstater, at det nuværende system er tilstrækkeligt til at hindre dobbelt stemmeafgivning, uden at der foretages yderligere ændringer.

På den anden side førte gennemførelsen af det nuværende system i flere tilfælde til, at EU-borgere mistede deres ret til at stemme ved valg i deres oprindelsesmedlemsstat, fordi de som følge af informationsudveksling om udenlandske EU-borgere ved en fejltagelse blev betragtet som personer, som stadig ønskede at stemme i deres tidligere bopælsmedlemsstat, når de i virkeligheden var vendt tilbage til deres oprindelsesmedlemsstat, hvor de udøvede politiske rettigheder og f.eks. stemte ved lokalvalg¹⁹.

Selvom systemet udelukkende har til formål at hindre dobbelt stemmeafgivning og dobbeltkandidatur og ikke gør det muligt at afsløre forsøg på at omgå reglerne, lader informationer fra medlemsstaterne dog til at vise, at der kun er få tilfælde af dobbelt kandidatur og dobbelt stemmeafgivning blandt udenlandske EU-borgere²⁰. Endvidere skyldes disse tilfælde i hovedreglen ikke forsætligt misbrug, men derimod fejl og misforståelser som følge af manglende kendskab til retlige foranstaltninger eller informationer, som var blevet sendt to gang, dvs. af bopæls- og oprindelsesmedlemsstaterne.

4. ANVENDELSE AF AKTEN FRA 1976 OM VALG AF REPRÆSENTANTERNE I EUROPA-PARLAMENTET, SOM ÆNDRET VED RÅDETS AFGØRELSE 2002/772

4.1. Offentliggørelse af valgresultatet

Under forberedelserne af valget til Europa-Parlamentet i 2004 gjorde Kommissionen medlemsstaterne opmærksom på, at det var nødvendigt at sikre en fælles fortolkning af artikel 9, stk. 2, om tidspunktet for offentliggørelse af valgresultatet.

Hovedparten af medlemsstaterne offentliggjorde først resultatet af valget til Europa-Parlamentet, efter at stemmeafgivning var afsluttet i de sidste lande. Men nogle medlemsstater offentliggjorde resultatet inden det tidspunkt. Kommissionen understreger, at artikel 9, stk. 2, efter dens opfattelse har til formål at sikre, at tidlig frigivelse af resultatet i en medlemsstat ikke på nogen måde påvirker afstemningen i andre medlemsstater, hvor stemmeafgivningen stadig ikke er afsluttet. Formålet er at sikre frie valg, hvilket bl.a. indebærer, at vælgerne frit kan danne sig deres egen mening. Frie valg er et grundlæggende demokratisk princip, som skal overholdes ved valg til Europa-Parlamentet, jf. artikel 1, stk. 3, i akten fra 1976.

4.2. Spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab eller statsborgerskab på flere niveauer

Flere medlemsstater indberettede, at det er umuligt at undgå dobbelt stemmeafgivning og dobbeltkandidatur i forbindelse med EU-borgere, som er statsborgere i mere end en medlemsstat.

¹⁹ Jf. andragende nr. 592/2004.

²⁰ Ved valget i 2004 blev der kun indberettet et skøn fra Tyskland på 120 tilfælde og fra Luxembourg på 4 tilfælde.

Selvom spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab falder uden for direktivets anvendelsesområde, skal Kommissionen alligevel henlede opmærksomheden på, at det kan give anledning til dobbelt stemmeafgivning, som også er forbudt i henhold til artikel 8 i akten fra 1976.

5. KONKLUSIONER

5.1. Forslag til ændring af direktiv 93/109/EF

Det nuværende informationsudvekslingssystem, som blev oprettet med henblik på at hindre dobbelt stemmeafgivning og dobbeltkandidatur, har vist sig at være utilfredsstillende. Det skyldes hovedsagelig, at nogle medlemsstater ikke er i stand til at levere de nødvendige data om EU-borgere, som er optaget på valglisten, således at deres navne kan blive fjernet fra valglisten i deres oprindelsesmedlemsstater. Procedurene er langsommelige og besværlige.

Kommissionen har tidligere sammen med medlemsstaterne forsøgt at forbedre systemet for at få det til at fungere effektivt i praksis. Selvom flere problemer blev løst, mere eller mindre, gør andre sig fortsat gældende. Arbejdsbyrden er også blevet større siden sidste valg, hovedsagelig på grund af udvidelsen og større mobilitet blandt EU-borgerne.

Der blev opdaget et andet problem i forbindelse med opstilling som kandidat ved valg. Det lader til, at de nuværende regler om indgivelse af en anmodning om at blive opstillet i bopælsmedlemsstaten medfører en tung administrativ byrde for eventuelle kandidater, hvilket kunne være en årsag til den lave deltagelsesprocent.

I betragtning af disse mangler har Kommissionen foretaget en konsekvensanalyse og fremsat forslag til ændring af direktivet.

5.2. Problemer i forbindelse med anvendelse af akten fra 1976 om valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet, som ændret ved Rådets afgørelse 2002/772 EF

Kommissionen opdagede, at visse medlemsstaters fortolkning af artikel 9, stk. 2, om tidspunktet for offentliggørelse af valgresultatet ved valget i 2004, havde ført til tidlig offentliggørelse af resultatet i disse medlemsstater. Der blev også konstateret et problem i forbindelse med borgere, som er statsborgere i mere end en medlemsstat. Det kan nemlig give anledning til dobbelt stemmeafgivning ved valg til Europa-Parlamentet.

Kommissionen har til hensigt at gøre Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union opmærksom på disse mangler, som kunne føre til krænkelse af grundlæggende demokratiske principper, der er knæsat ved fællesskabslovgivningen.